

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Korsnæb. Korsnæb. KORSNÆB! Sådan kender du forskel på stor, lille og hvidvinget

HAANING I FELTEN Efteråret har budt på masser af korsnæb. De små korsnæb har domineret siden juni. I juli kom der så hvidvingede korsnæb og fra oktober har de store korsnæb optrådt talrigt. Føler du dig ikke helt sikker på hvordan man bestemmer stor korsnæb fra lille, eller er usikker på hvidvinget korsnæbs stemme? Så læs med her.

At bestemme korsnæb ude i felten kan være en udfordring. Hvor kraftigt virker næbbet? Buler undernæbbet nok ud? Hov, den har da vingebånd – men må de godt være så smalle på hvidvinget? Er stemmen dyb nok? – og så videre.

Stemmerne hos stor og lille korsnæb er ret ens.

Lille korsnæbs stemme kan opleves som lys, mens stor korsnæbs mere opleves som dyb. Imidlertid kan flokkene komme i stor højde, og det kan være svært at bedømme stemmens korrekte klang. Dertil kan rastende og fouragerende lille korsnæb kalde med en mere grødet stemme, som i så fald opleves som mere dyb og stor korsnæb-agtig. Det det hele handler om, i forhold til stemmerne, er at komme ud og få erfaring på trækstederne eller i skovene, og med lidt træning er det faktisk ikke meget svært at adskille stor – og lille korsnæb på stemmen alene. I år og måske denne vinter vil være en glimrende ”træningsår”. Lille korsnæb er nemlig blevet meget talrig (efter et forår, hvor der kun blev set få), og dertil optræder stor korsnæb i små og mindre flokke over det meste af landet. Det er altså lige nu man skal ud at få lært stemmerne.

Hvidvinget korsnæb er på mange måder den mest eksklusive. Udover at være den sjældneste er den også den art, der på udseendet skiller sig mest ud fra de andre, og dermed er lettest at bestemme, når man ser (eller hører) dem godt.

Lille Korsnæb er den almindeligste af de tre arter af korsnæb, der yngler i Danmark. Stor korsnæb yngler på Den skandinaviske Halvø, i Finland, i Rusland vest for Ural-bjergene og i De baltiske Lande, og har kun ynglet få gange i Danmark, men den er måske overset.

Hvidvinget korsnæb blev første gang konstateret ynglende i Danmark i 2012 efter en invasion i 2011. Siden har arten ynglet fåtalligt og uregelmæssigt i de danske skove.

Det er altid svært at beskrive fuglestemmer på skrift, men lille korsnæb har en lys stemme med et kort rul ("klip-klip-klip"). Stor korsnæbs kald er blødere og dybere med mere y-lyd i forhold til lille korsnæb ("gyt-gyt-gyt"), mens hvidvinget korsnæb er ret hæs og blander indimellem et nasalt såkaldt trompetkald (påmindende om ørkendompaps stemme) ind i de ret hidsige hæse og hurtige kald ("git-git-git").

Tjek selv de tre arters stemmer ud på følgende links og træn dem inden turen går ud i landskabet:

[Lille korsnæb](#)

[Stor korsnæb](#)

[Hvidvinget korsnæb](#)

Udover at høre stemmen, er det vigtigt at fokusere på næbbets form samt vinger og tertialer, når de tre arter skal bestemmes fra hinanden.

Overordnet set er alle tre arter et sæt kraftige, stornæbbede og storhovedede finker. Forskellen mellem stor – og lille korsnæb ligger mest i næbformen.

For hvidvinget korsnæbs vedkommende skal man fokusere på vingebåndenes udseende samt tjekke tertialernes tegning. Det er ikke usædvanligt at se både stor – og lille korsnæb med vingebånd og smalle lyse tertialkanter. Vingebåndene hos disse er dog kun meget sjældent så kraftige (og hvide) som hos hvidvinget korsnæb, men tjek tertialerne for en sikkerheds skyld. Hvor man oplever en smal og jævntegnet lys kant på tertialerne hos stor og lille korsnæb, har hvidvinget korsnæb en bred og hvid trekantet tegning langs spidsen af hver tertial. Typisk er denne tegning bredere på yderkanten af fjeren.

Hvidvinget korsnæb, han, Gribskov januar 2015. Bemærk 2 kraftige hvide vinge­bånd og ret smalt næb, der virker længere end det er højt. Foto: Helge Sørensen.

Hvidvinget korsnæb, hun, Gribskov januar 2015. Bemærk, udover de kraftige hvide vinge­bånd, de brede hvide tegninger i spidsen af tertialerne. Foto: Helge Sørensen.

Hvidvinget korsnæb er den mindste og finest byggede og med det slankeste næb af de tre arter, men hvor fjerdragstens udseende er mest vigtig hos hvidvinget korsnæb i forhold til de andre arter, er det altså

næbformen der er mest vigtig i bestemmelse af lille korsnæb kontra stor korsnæb.

Lille korsnæbs næb er først og fremmest altid mere langt end det er højt. Undernæbbets krumning er ikke så udtalt som på stor korsnæb, og de krydsede næbspidser ses tydeligt stikke frem, således at hvis man ser lille korsnæb i profil, ses undernæbbets spids stikke op over overnæbbets spids. At næbbet virker længere end det virker højt, er dog det vigtigste at lægge mærke til.

Lille korsnæb, han, Blekinge oktober. Bemærk især næbformen og sammenlign med stor korsnæb. Næbformen hos lille korsnæb er tydeligt længere end den er højere. Foto: Helge Sørensen.

Lille korsnæb, hun, Öland oktober. Bemærk det smalle vingeband og de smalle lyse kanter på tertialerne og sammenlign med billederne af hvidvinget korsnæb. Små korsnæb med let åbne næb kan nemt give indtryk af at have et kraftigere næb, end det i virkeligheden er - ligesom på dette billede. Foto: Helge Sørensen.

Stor korsnæbs næb er omtrent lige så højt, som det er langt. Både over- og undernæb er tydeligt krumme. Undernæbbets spids er ikke lige så lang som hos lille korsnæb, hvorfor næbkrydsningen bliver mindre tydelig. Næbbet virker mere stumpt i spidsen, hvor næbbet hos lille korsnæb er tydeligt tilspidset i formen. Hovedet virker meget stort på stor korsnæb, og i kombination med det store næb får man ofte associationer til en papegøje når man ser dem.

Stor korsnæb, han, Nordsjælland oktober. Bemærk det kraftige næb, der næsten er lige så langt, som det er højt. Bemærk også det meget store hoved. Sammenlign med billederne af lille korsnæb. Foto: Helge Sørensen.

Stor korsnæb, hun, Nordsjælland oktober. Bemærk hvor stærkt buet både overnæb og undernæb er. Papegøjelocket er meget udtalt! Foto: Helge Sørensen.

Stor korsnæb, han, Nordsjælland oktober. Bemærk igen det kraftige næb, hvor næblængde, stort set, er det samme som næbhøjde. Sammenlign med lille korsnæb. Foto: Helge Sørensen.

Tak til Helge Sørensen for udlån af illustrative billeder.

VIDEO: Stor korsnæb - koglevrider bruger indbygget brækjern

[video:<https://youtu.be/Yjq5mJ-8B0s>]

 Dato:
12. 11. 2017

 Skrevet af:
[Henrik Haaning Nielsen](#)

 Fotos af:
[Helge Sørensen](#)

 Emner:
FELTBESTEMMELSE

 Tags:
FELTBESTEMMELSE, HVIDVINGET KORSNÆB, KORSNÆB, LILLE KORSNÆB, STOR KORSNÆB